

Władysław Morawski

Piekary, pow. Kraków. Stanowisko II i IIa

Informator Archeologiczny : badania 3, 19-22

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

na stanowisku - ok. 1 m poniżej warstwy kulturowej z omówionymi
wyżej sabytkami - starego poziomu glebowego, schyłkowopleistocen-
skiego lub wczesnoholocenińskiego. Tak s osady jak i s próchnicy
kopalnej zebrano węgle drzewne do analizy C¹⁴.

PIEKARY, pow. Kraków
Stanowisko II i IIa

Muzeum Archeologiczne
w Krakowie

Badania prowadził mgr Władysław Morawski.
Finansowali: stanowisko II /pierwszy se-
son badań/ - Komisja Archeologiczna PAN
Oddział w Krakowie; Stanowisko IIa /drugi
sezon badań/ - Muzeum Archeologiczne w Kra-
kowie. Stanowiska lessowe wielokulturowe z
okresu paleolitu środkowego i górnego.

S t a n o w i s k o II

Przeprowadzono badania weryfikacyjno-stratygraficzne. Od-
czyszczono zachowany profil starego wykopu i wykopano szurf na
kulminacji obrywu starego kamieniołomu nad Wisłą. Odczyszczony
profil ukazał następujący układ warstw /od góry/:

- deluwia lessowe ze słabo wykształconym humusem współczes-
nym;
- dyslokowany less, w spągu warstwowy, w stropie przetwo-
rzony w poziom glebowy B;
- miąższa warstwa lessu silnie wapnistej, ścięta w stropie
powierzchnią erozyjną, w części dolnej zawierająca dużo lalek le-
sowych a w samym spągu - dość liczne materiały krzemienne;
- brunatna glina spiaszczona, przemieszana z otoczakami i

żwirami fluwioglacjalnymi, położona bezpośrednio na swietrzelinie wapiennej skały jurajskiej, w jej stropie - materiały krzemienne.

Zabytki krzemienne wydobyte z dwóch dolnych warstw profilu są niecharakterystyczne. mogą pochodzić tak z paleolitu środkowego jak z górnego. Należą do dwóch poziomów kulturowych, albo bezpośrednio na siebie nałożonych, albo wzajemnie przemieszanych.

Stratygrafia szurfu przedstawia się następująco /od góry/:

- dyslokowany less przetworzony w poziom glebowy B;
- less silnie wapnisty z malakofauną, w stropie ścięty powierzchni erozyjną;
- less z kilkoma śladowymi poziomami wegetacyjnymi o układzie horyzontalnym;
- less silnie wapnisty z dużą ilością lalek lessowych, w spągu solifluowany; część solifluowana zawiera przemieszczone materiały krzemienne górnopaleolityczne o charakterze pracownianym, z wysoko rozwiniętą techniką rdzeniowania /rdzenie dwupiętowe/, narzędzi brak;
- wyraźnie wyrażona kilkufazowa warstwa zaburzeń kongeliflukcyjnych; w części środkowej z przemieszczonymi materiałami krzemienymi środkowopaleolitycznymi typu pracownianego, z rdzeniami krążkowymi, narzędzi brak;
- less zgliniony, prawdopodobnie dolna część poziomu glebowego B;
- seria lessów przemieszanych, spiaszczonych i piasków warstwowanych;
- stare żwiry fluwioglacjalne; na ich powierzchni fragment zespołu środkowopaleolitycznego z rdzeniami lewaluaskimi i narzędziami zgrzeblowatymi, niekiedy obustronnie retuszowanymi - wszystkie okazy spatynowane i ogładzone na skutek transportu wodnego;

- wapienna skała jurajska, skrasowiała, z lejkami sapażnio-
nymi mieszaną utworów piaszczysto-żwirowo-lessowych.

S t a n o w i s k o IIa

Badania skoncentrowano na ośrodku skalnej lewego brzegu
Wisły /229-231 m n.p.m./ . Założono tu dwa wykopy, które ukazały na-
stępującą kolejność warstw /od góry/:

- dyslokowany less przetworzony w poziom glebowy B; w spągu
- górnopaleolityczne pracownie krzemieniarskie, wśród których od-
kryto in situ trzy gniazda, o średnicy około 1 m każde, z techni-
ką rdzeniowania bardzo sblizoną do pracowni niższych, z narzędzi-
- rylce i wysokie nakopalniane drapacze żódkowate w typie prze-
wędzów;

- płał lessu silnie wapnistego, w stropie ścięty powierzchnią
erozyjną; uchwyciono jedynie jego zachodni skraj;

- less z kilkoma śladowymi poziomami wegetacyjnymi o ukła-
dzie horyzontalnym; z najwyższym - związane są górnopaleolityczne
pracownie krzemieniarskie, wśród których odkryto in situ trzy
gniazda, o średnicy około 1,5 m każde, na ogół z rdzeniami pod-
żódkowatymi, wąskoodżupniowymi, z sraprawą grzebieniową i o sta-
rannie przygotowanych odżupniach, wśród narzędzi prawie wyłącz-
nie rylce dwóch typów: węglowe i kljnowe;

- less silnie wapnisty z dużą ilością lalek lessowych, w czę-
ści zachodniej ścięty powierzchnią erozyjną aż do zaniku.

W dwóch szurfach, kopanych do skały, odsłonięto dalszą część
profilu:

- less opisany wyżej, w spągu solifluowany, z przymieszoso-
nymi materiałami krzemiennymi górnopaleolitycznymi - pojedyncze
wióry, odżupki, narzędzi brak;

- warstwa zaburzeń kongeliflukcyjnych, z przymieszosonym

fragmentem pracowni krzemieniarskiej środkowopaleolitycznej -
rdzenie krąskowe, narsędzi brak;

- lessy sgliniowy, prawdopodobnie dolna część poziomu glebo-
wego B;

- seria lessów przemieszanych, spiaszczonych i sallowych;
- stare twiry fluwioglacjalne, na ich powierzchni fragment
zespołu środkowopaleolitycznego: kilka odłupków, rdzeni brak, je-
dno narsędzie /sgrzebło typu dęjette z obustronnym retuszem/ -
wszystkie wyroby spatynowane i ogładzone na skutek transportu
wodnego;

- nierówna powierzchnia skały jurajskiej, skrasowiałej w
oszczędnościach zakrytej twirami, w oszczędnościach wyższych, odkrytych -
zniszczona mrozowo, w szczelinach resztki starych pokryw lesso-
wych.

Ze względu na bogactwo materiałów krzemienianych i znaczenie
odkryte dla geochronologii ostatniego śladowania, oba stanowis-
ka nadal będą badane.

POBIEL, pow. Góra Śląska
Stanowisko 9

Katedra Archeologii
Uniwersytetu Wrocławskiego

Badania prowadził mgr Zbigniew Bagniewski
przy współpracy studentów archeologii Pol-
ski Uniwersytetu Wrocławskiego. Finansował
Uniwersytet Wrocławski. Pierwszy sezon ba-
dań. Stanowisko piaskowe z okresu mesolitu.

Stanowisko położone jest ok. 1200 m na południe od wsi, na
silnie swydmionym taracie nadzalewowym rzeki Orli, dopływu Bary-